

I

(Ψηφίσματα, συστάσεις και γνωμοδοτήσεις)

ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

522Η ΣΥΝΟΔΟΣ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ ΤΗΣ ΕΟΚΕ ΤΗΣ 25ΗΣ ΚΑΙ 26ΑΣ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2017

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Απειλές και εμπόδια στην ενιαία αγορά»

(γνωμοδότηση πρωτοβουλίας)

(2017/C 125/01)

Εισηγητής: ο κ. **Oliver RÖPKE**

Απόφαση της συνόδου ολομέλειας	21.1.2016
Νομική βάση	Άρθρο 29 παράγραφος 2 του εσωτερικού κανονισμού Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας
Αρμόδιο τμήμα	Ενιαία αγορά, παραγωγή και κατανάλωση
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	13.1.2017
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	25.1.2017
Σύνοδος ολομέλειας αριθ.	522
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας: (υπέρ/κατά/αποχές)	166/62/8

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1 Η εσωτερική αγορά αποτελεί σημαντικό επίτευγμα και βρίσκεται στο επίκεντρο της διαδικασίας της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Αυτή θα πρέπει να αποτελέσει τον ακρογωνιαίο λίθο της ευημερίας στην Ευρώπη. Η εισαγωγή του ευρώ και η Συμφωνία του Σένγκεν αποτέλεσαν ορόσημα για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς. Ωστόσο, αμφότερες οι διαδικασίες —μεταξύ άλλων εξαιτίας μωπικών εθνικών συμφερόντων— δοκιμάζονται ολοένα και περισσότερο και αμφισβητούνται ολοένα και περισσότερο από σημαντικό μέρος των πολιτών, εν μέρει λόγω των πραγματικών ανησυχιών των ευρωπαίων πολιτών.

1.2 Η ΕΟΚΕ τασόταν ανέκαθεν υπέρ της ενίσχυσης της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, των κεφαλαίων, των μετρητών και των προσώπων και υπέρ της επίτευξης της απαραίτητης ισορροπίας μεταξύ οικονομικής, κοινωνικής και περιβαλλοντικής πολιτικής. Η πορεία της οικονομικής και κοινωνικής σύγκλισης μεταξύ των κρατών μελών πρέπει, επομένως, να συνεχιστεί.

1.3 Για την περαιτέρω ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς πρέπει να αρθούν περιττά εμπόδια προκειμένου να διασφαλιστούν η ανάπτυξη, η απασχόληση, η μακροπρόθεσμη ευημερία και μια αρκετά ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς. Στα εμπόδια αυτά, τα οποία αφορούν κυρίως την αγορά, συγκαταλέγονται, μεταξύ άλλων, η ανεπαρκής αναγνώριση προσόντων και διπλωμάτων, οι τεχνικοί κατά τόπους περιορισμοί, κανονιστικοί φραγμοί που οφείλονται στις διαφορετικές εθνικές νομοθεσίες ή ο ανεπαρκής συντονισμός των μέσων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε επίπεδο ΕΕ.

1.4 Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της επειδή η εσωτερική αγορά της ΕΕ αναπτύχθηκε ελάχιστα μετά το ξέσπασμα της χρηματοπιστωτικής κρίσης. Για την ακρίβεια, στη ζώνη του ευρώ η οικονομική δραστηριότητα από το 2008 έως το 2015 υποχώρησε κατά 1,6 %. Στον αντίποδα, άλλες οικονομικές περιοχές όπως οι ΗΠΑ, η Αυστραλία ή η Ιαπωνία έχουν υποσκελίσει κατά πολύ την ΕΕ στους τομείς της εγχώριας ζήτησης και της ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, πρέπει να καταβληθούν δυναμικές προσπάθειες για να προσεγγίσει η Ευρώπη περισσότερο τους πολιτικούς στόχους της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

1.5 Η ΕΟΚΕ τονίζει για άλλη μια φορά τη σημασία της διασυνοριακής κινητικότητας των επιχειρήσεων και των εργαζομένων. Ωστόσο, δεν πρέπει να παραβλεφθεί ότι υποχωρεί σημαντικά η υποστήριξη προς τις αρχές της εσωτερικής αγοράς από σημαντική μερίδα των πολιτών. Το γεγονός αυτό οφείλεται, μεταξύ άλλων, στον αυξανόμενο κίνδυνο της συνεχιζόμενης εφαρμογής αθέμιτων και παράνομων πρακτικών λόγω της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών. Ο υψηλός κίνδυνος κατάχρησης υπονομεύει σε μεγάλο βαθμό την εμπιστοσύνη των εργαζομένων και των σύννομων εταιρειών στην εσωτερική αγορά.

1.6 Οι τάσεις αυτές πρέπει να αντιμετωπιστούν αποφασιστικά, ενώ πρέπει να διασφαλιστούν συνθήκες δικαιότερου ανταγωνισμού προς όφελος και των επιχειρήσεων. Η εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς απαιτεί τη συμμόρφωση με την ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία κατά την άσκηση διασυνοριακών δραστηριοτήτων. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η πλειοψηφία των μελών της ΕΟΚΕ υποστηρίζει όλες τις σχετικές προσπάθειες ώστε να εφαρμοστεί και στην πράξη η σύσταση του προέδρου Jean-Claude Juncker, σύμφωνα με την οποία στην ΕΕ η ίδια εργασία που εκτελείται στον ίδιο τόπο πρέπει να αμείβεται με τον ίδιο τρόπο.

1.7 Μολονότι η εσωτερική αγορά διαθέτει ισχυρή κοινωνική βάση, η οποία θεμελιώνεται στη ΣΛΕΕ και στο δευτερογενές δίκαιο της ΕΕ, πρέπει να εξεταστούν τρόποι για τη βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ των οικονομικών ελευθεριών και των βασικών κοινωνικών δικαιωμάτων στο πρωτογενές δίκαιο προκειμένου να καμφθεί η δυσaréσκεια πολλών πολιτών, οι οποίοι διαπιστώνουν ολοένα και περισσότερο ότι τα κοινωνικά τους δικαιώματα δεν διασφαλίζονται επαρκώς στην εσωτερική αγορά.

1.8 Η ΕΟΚΕ τάσσεται καταρχήν υπέρ της εξέτασης της αποτελεσματικότητας του δικαίου της ΕΕ. Η πρωτοβουλία αυτή θα μπορούσε να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο για τη μείωση του περιττού διοικητικού φόρτου, ο οποίος οφείλεται στο γεγονός ότι υπάρχουν διαφορετικοί εθνικοί ή περιφερειακοί κανόνες για το ίδιο πεδίο εφαρμογής. Πρέπει, ως εκ τούτου, να εξεταστεί η αναγκαιότητα της εναρμόνισης των νομοθεσιών προς όφελος κυρίως των ΜΜΕ. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ωστόσο ότι τα υψηλά πρότυπα προστασίας των καταναλωτών δεν πρέπει να προκαλούν περιττή επιβάρυνση.

1.9 Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι η ψηφιακή εσωτερική αγορά πρέπει να αναδειχθεί σε πολιτική προτεραιότητα εξαιτίας των τεράστιων αναπτυξιακών δυνατοτήτων που διαθέτει. Οι υφιστάμενες νομικές αβεβαιότητες στους τομείς της απασχόλησης, της οικονομίας και του καταναλωτή πρέπει να διερευνηθούν και να αντιμετωπιστούν. Η Επιτροπή θα πρέπει να εφαρμόσει ένα σαφές νομικό πλαίσιο για τις νέες μορφές οικονομίας και τα νέα επιχειρηματικά μοντέλα στην ενιαία αγορά, συμπεριλαμβανομένων των διαφόρων μορφών της συνεργατικής οικονομίας, προκειμένου να καλυφθούν τα νομοθετικά κενά. Παράλληλα, πρέπει να τηρούνται πλήρως οι ισχύοντες νομοθετικοί κανόνες, και ιδίως τα δικαιώματα των καταναλωτών και των εργαζομένων, και πρέπει να διασφαλιστούν συνθήκες δικαιότερου ανταγωνισμού.

1.10 Η οικοδόμηση της ένωσης κεφαλαιαγορών πρέπει επίσης να εξακολουθεί να αποτελεί προτεραιότητα, στον βαθμό που η πιο αποτελεσματική κατανομή των κεφαλαίων που τη συνοδεύει μπορεί να έχει θετικές συνέπειες τόσο για την οικονομία όσο και για την απασχόληση ή τους καταναλωτές. Ορισμένες πρόσφατες εξελίξεις, όπως το Brexit, δεν μπορούν να καθυστερούν άσκοπα ή να υπονομεύουν την εφαρμογή των σχεδίων αυτών.

1.11 Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει ότι τα ρυθμιστικά κενά στη φορολογική πολιτική οδηγούν σε συνθήκες αθέμιτου ανταγωνισμού στην εσωτερική αγορά. Υποστηρίζει, επομένως, τις εργασίες για τη δημιουργία κοινής ενοποιημένης εταιρικής φορολογικής βάσης, την υποβολή εκθέσεων ανά χώρα, καθώς και τις προσπάθειες που είναι σε εξέλιξη για την αντιμετώπιση της φοροαποφυγής και των φορολογικών παραδείσων. Άλλωστε, η θέσπιση κοινού ελάχιστου φορολογικού συντελεστή για τις επιχειρήσεις θα μπορούσε να αποτελέσει χρήσιμο συμπληρωματικό μέσο αυτών των πρωτοβουλιών και να τερματίσει τον αγώνα δρόμου για χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές.

1.12 Οι δημόσιες υπηρεσίες, οι οποίες ορίζονται και ως υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, διαδραματίζουν καίριο ρόλο στο πλαίσιο της κοινωνικής οικονομίας της αγοράς και είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τους πολίτες. Οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας έχουν θέση μεταξύ των κοινών αξιών της ΕΕ και διαδραματίζουν ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής.

1.13 Στις «αρχές και προϋποθέσεις» που μπορεί να καθορίσει η ΕΕ για τις εν λόγω δημόσιες υπηρεσίες πρέπει να ληφθεί υπόψη και η βαρύνουσα σημασία της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Όσον αφορά τις αλλαγές που πρόκειται να επέλθουν στην οδηγία για τις υπηρεσίες, η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει το πρωτόκολλο αριθ. 26 της Συνθήκης της ΕΕ για τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, στο οποίο αναγνωρίζεται η ευρεία διακριτική ευχέρεια των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών στον τομέα των υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος.

1.14 Στο πλαίσιο της σύναψης δημόσιων συμβάσεων πρέπει να ληφθούν διάφορα μέτρα για την καταπολέμηση των αθέμιτων πρακτικών, οι οποίες συμπιέζουν τις προσφερόμενες τιμές σε μη δίκαια επίπεδα, ορισμένες φορές παραβλέπουν τις ισχύουσες απαιτήσεις στο εκάστοτε εθνικό νομοθετικό πλαίσιο για τον κατώτατο μισθό και, σε πολλές περιπτώσεις, έχουν ως αποτέλεσμα την υπέρβαση του κόστους. Πιο συγκεκριμένα, οι προσφέροντες που υποβάλλουν την καλύτερη προσφορά και υπηρεσία και η υπέρβαση του κόστους που είναι πιθανό να προκληθεί σε μεταγενέστερο στάδιο πρέπει να υπόκεινται σε καθιστώσ διαφάνειας. Σκοπός πρέπει να είναι η υπέρβαση της αρχής της καλύτερης προσφοράς έναντι της αρχής της φθηνότερης προσφοράς.

2. Προκλήσεις για την ενιαία αγορά

2.1 Η ευρωπαϊκή ολοκλήρωση πρέπει να ακολουθεί τον στόχο της επίτευξης της αναγκαίας ισορροπίας μεταξύ των οικονομικών, κοινωνικών και περιβαλλοντικών πολιτικών. Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων, των υπηρεσιών, των κεφαλαίων και των πληρωμών, καθώς και των ατόμων, πρέπει να συμπληρωθεί με τον σεβασμό των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων που έχουν ενσωματωθεί στις Συνθήκες της ΕΕ μέσω του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων. Τα θεμελιώδη κοινωνικά δικαιώματα πρέπει να ενισχυθούν στην πράξη εντός της εσωτερικής αγοράς. Ταυτόχρονα, τυχόν περιττά εμπόδια που εξακολουθούν να υφίστανται στην ενιαία αγορά θα πρέπει να απομακρυνθούν προκειμένου να διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη ευημερία και η άκρως ανταγωνιστική κοινωνική οικονομία της αγοράς.

2.2 Η ΕΟΚΕ έχει επανειλημμένα υποστηρίξει, πιο πρόσφατα στη γνωμοδότησή της με τίτλο «Αναβάθμιση της ενιαίας αγοράς»⁽¹⁾, ότι η ενιαία αγορά αποτελεί ζωτική συνιστώσα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, η οποία είναι σε θέση να αποφέρει άμεσα οφέλη και να ευνοήσει τη δημιουργία βιώσιμης ανάπτυξης στις ευρωπαϊκές οικονομίες.

2.3 Η ενιαία αγορά αποτελεί σημαντικό επίτευγμα και θα πρέπει να παρέχει τον ακρογωνιαίο λίθο της ευημερίας της Ευρώπης. Η εισαγωγή του ευρώ στην ευρωζώνη και η Συμφωνία του Σένγκεν αποτέλεσαν κρίσιμες καμπές στην πορεία προς τη δημιουργία μιας κοινής ενιαίας αγοράς. Ωστόσο, έχουν τεθεί σήμερα υπό ασφυκτική πίεση, η οποία αντανάκλα το πόσο διαφορετικά είναι τα συμφέροντα των κρατών μελών της ΕΕ. Σε κάποιο βαθμό, η λήψη αποφάσεων και η επίβλεψη εξακολουθούν να λαμβάνουν χώρα σε εθνικό επίπεδο.

2.4 Η ΕΟΚΕ σημειώνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικοί φραγμοί στην αγορά υπό μορφή ανεπαρκούς αναγνώρισης των προσόντων και διπλωμάτων, ανομοιογενών αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών, τεχνικών κατά τόπους περιορισμών, κανονιστικών φραγμών που προκύπτουν κυρίως από τον κατακερματισμό της ενιαίας αγοράς λόγω διαφορετικών εθνικών νομικών πλαισίων, διοικητικού φόρτου όπως η τήρηση των εθνικών φορολογικών και τελωνειακών κανόνων και η έλλειψη μέσων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, καθώς και συντονισμού των λύσεων ηλεκτρονικής διακυβέρνησης σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

2.5 Η Επιτροπή επιδιώκει να εφαρμόσει πλήρη εναρμόνιση σε ορισμένους τομείς, στοιχείο το οποίο ενδέχεται να μειώσει το υφιστάμενο επίπεδο προστασίας σε ορισμένα κράτη μέλη. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει ότι έχει αντιταχθεί σε τέτοιου είδους μέτρα σε διάφορες γνωμοδοτήσεις. Η πλήρης εναρμόνιση, στις περιπτώσεις όπου την επιδιώκει η Επιτροπή, πρέπει να επιτευχθεί με ταυτόχρονη διατήρηση του υφιστάμενου επιπέδου προστασίας.

2.6 Οι πολίτες στα κράτη μέλη αισθάνονται όλο και περισσότερο ότι η Ευρώπη δεν πράττει αρκετά όσον αφορά την προστασία των κοινωνικών προτύπων και των εισοδημάτων, ή για να επιτευχθούν δίκαιη φορολόγηση και δίκαιες κοινωνικές μεταβολές. Η ενιαία αγορά έχει σταθερή κοινωνική διάσταση με βάση τη ΣΔΕΕ και το παράγωγο δικαίο της ΕΕ, όμως θα πρέπει να εξεταστεί βελτίωση της ισορροπίας μεταξύ των ελευθεριών της οικονομικής αγοράς και των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων.

2.7 Τα μέτρα που παρουσιάζονται στον ευρωπαϊκό πυλώνα των κοινωνικών δικαιωμάτων θα πρέπει να αντανάκλουν τις ιδρυτικές αρχές της Ένωσης και να βασίζονται στην πεποίθηση ότι η οικονομική ανάπτυξη πρέπει να οδηγήσει σε μεγαλύτερη κοινωνική πρόοδο και συνοχή και ότι, εξασφαλίζοντας παράλληλα τα κατάλληλα δίχτυα ασφαλείας σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές αξίες, η κοινωνική πολιτική θα πρέπει επίσης να θεωρείται ως παραγωγικός παράγοντας.

2.8 Παρά τις πολλές επιτυχίες της πολιτικής συνοχής της ΕΕ, η πραγματική οικονομική και κοινωνική σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών εξακολουθεί να απέχει αρκετά, υπάρχουν δε μεγάλες διαφορές ως προς τους μισθούς και τα κοινωνικά πρότυπα. Οι υφιστάμενοι χαμηλότεροι μισθοί σε ορισμένα κράτη μέλη οφείλονται στις ιστορικές εξελίξεις και τη φυσική ποικιλότητα της εκτεταμένης εσωτερικής ευρωπαϊκής αγοράς και αντανάκλουν τοπικά επίπεδα παραγωγικότητας και πολλούς άλλους παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των συμφερόντων των επενδυτών. Παρά ταύτα, θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στο κοινωνικό ντάμπινγκ, το οποίο πρέπει να ορίζεται ως άδικη και παράνομη πρακτική μη τήρησης των κανόνων στον τομέα των αμοιβών εργασίας ή της καταβολής της κοινωνικής ασφάλισης και υγείας και, κατά συνέπεια, απόκτησης αθέμιτου πλεονεκτήματος έναντι των ανταγωνιστών⁽²⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 177 της 18.5. 2016, σ. 1.

⁽²⁾ «Το κοινωνικό ντάμπινγκ: πολιτικό σλόγκαν ή απειλή για τα πρότυπα εργασίας;» (Social dumping: political catchphrase or threat to labour standards?) —έγγραφο εργασίας της Magdalena Bernaciak 2012, Ευρωπαϊκό Συνδικαλιστικό Ινστιτούτο (European Trade Union Institute).

2.9 Από την έναρξη της χρηματοπιστωτικής κρίσης, δηλαδή κατά την περίοδο 2008-2015, η ανάπτυξη της ενιαίας αγοράς ανήλθε σε 0,4 % —σχεδόν μηδενική ανάπτυξη σε πραγματικούς όρους. Στη ζώνη του ευρώ, μάλιστα, η ενιαία αγορά υποχώρησε κατά 1,6 %. Οι περισσότερες άλλες οικονομικές περιοχές έχουν αφήσει την Ευρωπαϊκή Ένωση πολύ πίσω όσον αφορά την εγχώρια ζήτηση (για παράδειγμα, οι ΗΠΑ + 8,8 %, η Αυστραλία + 17,9 %, η Ιαπωνία + 3,8 %) ⁽³⁾. Τα μέτρα για την αναζωογόνηση της ζήτησης στην ενιαία αγορά, όπως το ευρωπαϊκό σχέδιο για τις επενδύσεις με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων (ΕΤΣΕ), δεν έχουν ακόμη αποφέρει τα απαιτούμενα αποτελέσματα.

2.10 Η ΕΟΚΕ ανησυχεί ότι οι στόχοι για την απασχόληση και οι κοινωνικοί στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» με βάση την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη δεν μπορούν να επιτευχθούν ⁽⁴⁾. Η οικονομική επιβράδυνση, η βραδεία εφαρμογή ουσιαστικών διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και η έλλειψη ζήτησης στην ενιαία αγορά έχουν μέχρι στιγμής παραγάγει το αντίθετο αποτέλεσμα: το ποσοστό απασχόλησης μειώθηκε από 70,3 % το 2008 σε 69,2 % το 2014. Θα πρέπει, ωστόσο, να φτάσει το 75 % έως το 2020. Αντί να μειωθεί ο αριθμός των ανθρώπων που πλήττονται από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό κατά 20 εκατομμύρια έως το 2020, αυξήθηκε κατά 4,9 εκατομμύρια μέσα στο 2014. Επιπλέον, στα τέλη του 2015 οι άνεργοι στην Ευρωπαϊκή Ένωση ήταν περισσότεροι κατά 6 εκατομμύρια από ό,τι πριν από την κρίση.

2.11 Μια άλλη σημαντική πτυχή της στρατηγικής Ευρώπη 2020 είναι η εκπαίδευση. Η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για το γεγονός ότι το μερίδιο του πληθυσμού που εγκατέλειψε πρόωρα την εκπαίδευση και κατάρτιση μειώθηκε από 14,2 % το 2008 σε 11 %. Η ολοκλήρωση τριτοβάθμιας εκπαίδευσης βελτιώθηκε επίσης, σημειώνοντας αύξηση από 31,3 % σε 38,7 % μεταξύ 2008 και 2015. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τη στρατηγική για τις δεξιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και επισημαίνει ότι η επίτευξη υψηλού επιπέδου προσόντων είναι απαραίτητη για την προσέλκυση επιχειρήσεων και τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας.

2.12 Η απόφαση του Ηνωμένου Βασιλείου να εξέλθει από την Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστά μείζονα πρόκληση για την ευρωπαϊκή ενιαία αγορά. Η ΕΟΚΕ συνιστά οι μελλοντικές διαπραγματεύσεις να στηριχθούν στον σεβασμό όλων των θεμελιωδών αρχών και αξιών της ενιαίας αγοράς.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1 Αυτοαπασχόληση και κινητικότητα των εργαζομένων στην ενιαία αγορά

3.1.1 Η κινητικότητα του εργατικού δυναμικού μπορεί να είναι σημαντική για τις επιχειρήσεις, ώστε να έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένο εργατικό δυναμικό, για τους αυτοαπασχολούμενους, καθώς και για τους εργαζόμενους, ώστε να έχουν ευκαιρίες για μια καλή θέση εργασίας, πρόσβαση στις νέες δεξιότητες και καλές συνθήκες εργασίας. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια.

3.1.2 Μια μελέτη σχετικά με τα εμπόδια και τις δαπάνες ⁽⁵⁾ επισημαίνει ότι εκτός από την εξοικονόμηση κόστους για τις διοικητικές υπηρεσίες, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις, οι διαλειτουργικές υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης αναμένεται να έχουν ιδιαίτερα μεγάλο αντίκτυπο στην κινητικότητα του εργατικού δυναμικού. Η βελτίωση της αναγνώρισης των επαγγελματικών πτυχίων είναι ζωτικής σημασίας τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τους εργαζόμενους προκειμένου να μετακινούνται εκτός συνόρων.

3.1.3 Στη γνωμοδότησή της με θέμα «Κατάχρηση του καθεστώτος των αυτοαπασχολούμενων» ⁽⁶⁾, η ΕΟΚΕ τόνισε ότι η ψευδοαυτοαπασχόληση θα μπορούσε να οδηγήσει σε καταστρατήγηση των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, φοροδιαφυγή και κατάχρηση των δικαιωμάτων των εργαζομένων, καθώς και σε αδήλωτη εργασία, και θα πρέπει, συνεπώς, να εξαιρεφεί. Σε αυτό το πλαίσιο, η ΕΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την ήδη συσταθείσα ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την αδήλωτη εργασία ως βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση ⁽⁷⁾.

3.1.4 Σκοπός της πλατφόρμας αυτής είναι η πρόληψη και η αποτροπή της αδήλωτης εργασίας μέσω της βελτίωσης της συνεργασίας μεταξύ των αρχών επιβολής των κρατών μελών, όπως επιθεωρήσεων εργασίας, φορολογικών αρχών και υπηρεσιών κοινωνικής ασφάλισης. Η συνεργασία αυτή περιλαμβάνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σχετικά με μέτρα πρόληψης και αποτροπής, τον προσδιορισμό κοινών αρχών για τις επιθεωρήσεις των εργοδοτών, την προώθηση ανταλλαγών προσωπικού και κοινής κατάρτισης, καθώς και τη διευκόλυνση κοινών δράσεων ελέγχου.

⁽³⁾ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ ECFIN, βάση δεδομένων Ameco.

⁽⁴⁾ Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «Ευρώπη 2020: Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη», 3 Μαρτίου 2010, COM(2010) 2020 final.

⁽⁵⁾ «Η μείωση των δαπανών και των εμποδίων για τις επιχειρήσεις στην ενιαία αγορά», μελέτη για την Επιτροπή Εσωτερικής Αγοράς και Προστασίας των Καταναλωτών (IMCO) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ΓΔ Εσωτερικών Πολιτικών.

⁽⁶⁾ ΕΕ C 161 της 6.6.2013, σ. 14.

⁽⁷⁾ COM(2014) 221 final «Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη δημιουργία ευρωπαϊκής πλατφόρμας με σκοπό την ενίσχυση της συνεργασίας για την πρόληψη και την αποτροπή της αδήλωτης εργασίας».

3.1.5 Πολλοί εργαζόμενοι σήμερα θεωρούνται ως «αυτοαπασχολούμενοι πάροχοι υπηρεσιών» και όχι ως εργαζόμενοι, όπως συνέβαινε προηγουμένως. Τα εν λόγω άτομα δεν έχουν σύμβαση εργασίας επειδή εργάζονται ανεξάρτητα σύμφωνα με το καθεστώς αυτοαπασχόλησής τους. Σε μια τέτοια σχέση εργασίας, στις περισσότερες περιπτώσεις, δεν υπάρχει ανάγκη συμμόρφωσης με το εθνικό εργατικό δίκαιο. Πρέπει να χρησιμοποιούνται σαφή και δεσμευτικά κριτήρια, τα οποία επιτρέπουν την εκτίμηση του κατά πόσον κάποιος είναι στην πραγματικότητα μισθωτός ή γνήσιος αυτοαπασχολούμενος. Για τον λόγο αυτό, η ΕΟΚΕ επέκρινε την πρόταση της Επιτροπής για οδηγία σχετικά με τις μονοπρόσωπες εταιρείες περιορισμένης ευθύνης με την αιτιολογία ότι «χρηρίζει περαιτέρω ανάπτυξης»⁽⁸⁾. Θέτει ιδιαίτερα υπό πίεση τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, τις ΜΜΕ και τους γνήσιους αυτοαπασχολούμενους.

3.2 Η ενιαία αγορά και η απόσπαση των εργαζομένων

3.2.1 Η οδηγία του 1996 καθορίζει το κανονιστικό πλαίσιο της ΕΕ για να επιτευχθεί σωστή και δίκαιη ισορροπία μεταξύ των στόχων της προώθησης και διευκόλυνσης της διασυνοριακής παροχής υπηρεσιών, της παροχής προστασίας στους αποσπασμένους εργαζόμενους και της εξασφάλισης ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ αλλοδαπών και εθνικών ανταγωνιστών.

3.2.2 Η οδηγία εφαρμογής του 2014⁽⁹⁾ προέβλεπε νέα και ενισχυμένα μέσα για την καταπολέμηση και την επιβολή κυρώσεων σε περιπτώσεις καταστρατηγήσεων, απατών και καταχρήσεων, συμπληρώνοντας την οδηγία 96/71/ΕΚ και συμβάλλοντας στην εγκαθίδρυση ενός αποτελεσματικότερου σύνθετου πλαισίου για την απόσπαση των εργαζομένων.

3.2.3 Η ΕΟΚΕ υιοθέτησε πρόσφατα ξεχωριστή γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής για στοχοθετημένη αναθεώρηση της οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων, με παρατηρήσεις επί των βασικών αλλαγών και προτάσεων⁽¹⁰⁾ στηριζόμενη στην έκκληση του προέδρου Juncker στις πολιτικές κατευθυντήριες γραμμές του για την επόμενη Επιτροπή: «Στην Ένωση πρέπει να υπάρχει ίση αμοιβή για την ίδια εργασία στον ίδιο τόπο»⁽¹¹⁾.

3.2.4 Στη γνωμοδότησή της με θέμα «Δικαιότερη εργασιακή κινητικότητα εντός της ΕΕ»⁽¹²⁾, η ΕΟΚΕ προέτρεπε την Επιτροπή να αντιμετωπίσει τις αθέμιτες πρακτικές που οδηγούν σε κοινωνικό ντάμπινγκ. Το εν λόγω πρόβλημα καθίσταται ολοένα και πιο επιτακτικό, καθώς πρακτικά παραδείγματα από τα κράτη μέλη καταδεικνύουν ότι ο κίνδυνος μισθολογικού και κοινωνικού ντάμπινγκ αυξάνεται σημαντικά σε διασυνοριακά πλαίσια. Έλεγχος από το ΒUAK⁽¹³⁾ στην Αυστρία αποκάλυψαν ότι, από τις 7 238 αυστριακές επιχειρήσεις που επιθεωρήθηκαν το 2015, 38 θεωρήθηκαν ύποπτες για καταβολή ανεπαρκών μισθών στους υπαλλήλους τους βάσει του νόμου για την αντιμετώπιση του μισθολογικού και κοινωνικού ντάμπινγκ. Αυτό σημαίνει ότι το 0,53 % των επιχειρήσεων θεωρήθηκαν ύποπτες για καταβολή ανεπαρκών μισθών στους υπαλλήλους τους. Κατά την ίδια περίοδο, διενεργήθηκαν έλεγχοι σε 1 481 επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Αυστρία, αλλά εδρεύουν σε άλλες χώρες της ΕΕ. Από αυτές τις επιχειρήσεις, 398 θεωρήθηκαν ύποπτες για καταβολή ανεπαρκών μισθών στους υπαλλήλους τους, δηλαδή για μισθολογικό ντάμπινγκ. Αυτό αντιστοιχεί σε ποσοστό 26,87 %.

3.2.5 Στην περίπτωση των ξένων εταιρειών που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακή βάση και χρησιμοποιούν αποσπασμένους εργαζόμενους, η πιθανότητα μισθολογικού ντάμπινγκ είναι 50 φορές υψηλότερη από ό,τι για τους τοπικούς προμηθευτές. Πρόκειται για έκκληση αφύπνισης ως προς τη (δυσ)λειτουργία της ενιαίας αγοράς. Ο υψηλός κίνδυνος κατάχρησης υπονομεύει σημαντικότερα την εμπιστοσύνη των ευρωπαίων εργαζομένων στην εσωτερική αγορά.

3.2.6 Ένα άλλο πρόβλημα είναι η ψευδοαπόσπαση εργαζομένων. Οι υποθέσεις που αφορούν ψευδώς αποσπασμένους εργαζόμενους, δηλαδή περιπτώσεις κατάχρησης μέσω πλαστών πιστοποιητικών απόσπασης τύπου A1, είναι ενδεικτικές των προβλημάτων που προκαλούνται από βεβαιώσεις, πιστοποιητικά ή παρόμοια έγγραφα τα οποία εκδίδονται επίσημως ή από δημόσιους φορείς. Το γεγονός αυτό καθιστά όλο και δυσκολότερο για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις, τις ΜΜΕ και τους ειδικευμένους εργάτες να καταφέρουν να επιβιώσουν έναντι των ανταγωνιστών που ενεργούν με αθέμιτο τρόπο. Η ψευδοαπόσπαση εργαζομένων πρέπει, ως εκ τούτου, να εξαλειφθεί.

3.2.7 Η Επιτροπή πρότεινε πρόσφατα να τροποποιηθεί ο κανονισμός 883/04 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης. Η ΕΟΚΕ θα εκδώσει ξεχωριστή γνωμοδότηση, σύμφωνα με το αίτημα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αναμένοντας την ανάπτυξη ενός εκσυγχρονισμένου συστήματος συντονισμού της κοινωνικής ασφάλισης, το οποίο θα ανταποκρίνεται στην κοινωνική και οικονομική πραγματικότητα που επικρατεί στα κράτη μέλη και θα τηρεί τις αρχές του δικαίου της ΕΕ, ιδίως σε ό,τι αφορά την ίση μεταχείριση και τη μη εφαρμογή διακρίσεων.

⁽⁸⁾ ΕΕ C 458 της 19.12. 2014, σ. 19.

⁽⁹⁾ Οδηγία 2014/67/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 15ης Μαΐου 2014, για την εφαρμογή της οδηγίας 96/71/ΕΚ σχετικά με την απόσπαση εργαζομένων στο πλαίσιο παροχής υπηρεσιών και την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1024/2012 σχετικά με τη διοικητική συνεργασία μέσω του Συστήματος Πληροφόρησης για την εσωτερική αγορά («κανονισμός ΙΜΙ») (ΕΕ L 159 της 28.5.2014, σ. 11).

⁽¹⁰⁾ ΕΕ C 75 της 10.3.2017, σ. 81.

⁽¹¹⁾ Εναρκτήρια δήλωση στην ολομέλεια του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο, 15 Ιουλίου 2014.

⁽¹²⁾ ΕΕ C 264 της 20.7. 2016, σ. 11.

⁽¹³⁾ Αυστριακό ταμείο αποζημίωσης εργαζομένων του κατασκευαστικού τομέα λόγω απόλυσης και παραίτησης (Bauarbeiter-Urlaubs- und Abfertigungskasse), ετήσια στατιστικά στοιχεία 2015.

3.2.8 Η ΕΟΚΕ λαμβάνει υπόψη την πρόταση για το διαβατήριο υπηρεσιών (ή το δελτίο ταυτότητας υπηρεσιών) που θα εξαλείψει την ανάγκη πολλαπλών αιτημάτων για πληροφορίες και έγγραφα που έχουν ήδη παρασχεθεί στο κράτος μέλος προέλευσης, μέσω της δημιουργίας κοινού ηλεκτρονικού αποθετηρίου εγγράφων. Η ΕΟΚΕ αντιτίθεται σε οποιαδήποτε υπονόμευση της αρχής της χώρας προορισμού. Προτίθεται να καταρτίσει ξεχωριστή γνωμοδότηση για το θέμα αυτό.

3.3 **REFIT και βελτίωση της νομοθεσίας**

3.3.1 Καταρχήν, είναι ευπρόσδεκτα τα μέτρα ελέγχου για το κατά πόσον το δίκαιο της ΕΕ είναι αποτελεσματικό. Η διοργανική συμφωνία μεταξύ της Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου μπορεί να εξασφαλίσει μια χρήσιμη διευθέτηση ώστε να καταστεί ευκολότερη η επίτευξη του στόχου για απλούστερη και αποτελεσματικότερη νομοθεσία της ΕΕ. Όσον αφορά τη συνεργασία, ωστόσο, πρέπει να διασφαλιστεί ότι προστατεύονται και δεν αμφισβητούνται οι νομικές προδιαγραφές της ΕΕ που προσφέρουν παροχές κοινωνικής ή οικονομικής πολιτικής.

3.3.2 Οι ΜΜΕ επηρεάζονται όσο ακριβώς και οι καταναλωτές και οι εργαζόμενοι. Σύμφωνα με την αρχή «Σκέψου πρώτα σε μικρή κλίμακα» (Think small first), είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αποφεύγονται οι περιττές επιβαρύνσεις για τις ΜΜΕ. Για την εύρυθμη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς είναι απαραίτητη μια πολιτική προστασίας των καταναλωτών, με βάση το υψηλό επίπεδο προστασίας σύμφωνα με το άρθρο 169 της ΣΛΕΕ.

3.3.3 Το πρόγραμμα REFIT (Πρόγραμμα βελτίωσης της καταλληλότητας και της αποδοτικότητας του κανονιστικού πλαισίου —Regulatory Fitness and Performance Programme) θα μπορούσε επίσης να διαδραματίσει σημαντικό ρόλο στη μείωση του νομοθετικού κόστους που ισχύει όταν ο ίδιος τομέας εφαρμογής υπόκειται σε διαφορετικούς περιφερειακούς κανόνες. Η εναρμόνιση της νομοθεσίας θα μπορούσε να οδηγήσει σε σημαντικές εξοικονομήσεις κόστους και να προωθήσει την ανάπτυξη στις περιφέρειες της ΕΕ εξαλείφοντας αυτούς τους φραγμούς. Θα πρέπει, συνεπώς, να εξεταστεί για να διαπιστωθεί κατά πόσον είναι εφικτή αυτή η εναρμόνιση.

3.3.4 Πολλές από τις νομοθετικές πράξεις που πρέπει να επανεξεταστούν βάσει του προγράμματος REFIT για τη μείωση της γραφειοκρατίας αφορούν νομικούς κανόνες οι οποίοι προστατεύουν πρότυπα εργαζομένων και καταναλωτών και αποφέρουν, συνεπώς, σημαντικά κοινωνικο-πολιτικά και οικονομικά οφέλη. Η ΕΟΚΕ επιβεβαιώνει την άποψη της ότι τα υψηλά πρότυπα για τους καταναλωτές δεν συνιστούν περιττό βάρος.

3.3.5 Η ΕΟΚΕ παραπέμπει στη γνωμοδότησή της, της 14ης Δεκεμβρίου 2014⁽¹⁴⁾ και επαναλαμβάνει τη θέση ότι η έξυπνη νομοθεσία δεν αίρει την υποχρέωση τήρησης των κανόνων σχετικά με την προστασία των πολιτών, των καταναλωτών και των εργαζομένων, ούτε των προτύπων για την ισότητα των φύλων ή των κανόνων προστασίας του περιβάλλοντος. Επιπλέον, η αρχή «Σκέψου πρώτα σε μικρή κλίμακα» δεν πρέπει να οδηγήσει στην εξαίρεση των πολύ μικρών επιχειρήσεων και των ΜΜΕ από τη νομοθεσία, όμως η νομοθεσία θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα συμφέροντα και τις ανάγκες τους.

3.3.6 Η άρνηση της Επιτροπής να συνεχίσει τη σχεδιαζόμενη νομοθετική πρωτοβουλία για τα κομμητήρια παρά το γεγονός ότι υπάρχει συμφωνία μεταξύ των ευρωπαϊών κοινωνικών εταίρων ως προς το θέμα αυτό, είναι εντελώς ακατανόητη. Η προσέγγιση της Επιτροπής είναι αντίθετη με τις αρχές και τις αξίες του κοινωνικού διαλόγου και του σεβασμού της αρχής της αντιπροσωπευτικότητας, είναι δε εξαιρετικά κοντόφθαλμη διότι η έλλειψη ρύθμισης στον τομέα της υγείας κατά την εργασία μπορεί να οδηγήσει σε επαγγελματικές ασθένειες και, συνεπώς, σε σημαντικό κόστος τόσο για τις επιχειρήσεις όσο και για τον δημόσιο τομέα.

3.3.7 Η ΕΟΚΕ εφιστά την προσοχή στην κοινή δήλωση των ευρωπαϊών κοινωνικών εταίρων σχετικά με ένα νέο ξεκίνημα του κοινωνικού διαλόγου βάσει των αποτελεσμάτων των θεματικών ομάδων, όπου επισημαίνεται η αλληλεπίδραση μεταξύ του κοινωνικού διαλόγου της ΕΕ και της προσέγγισης καλύτερων νομοθετικών ρυθμίσεων.

3.3.8 Η ΕΟΚΕ χαίρεται την εκκίνηση διαλόγου στη νεοσυσταθείσα πλατφόρμα REFIT. Πέραν του στόχου της διευκόλυνσης των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων και της διασφάλισης των προτύπων για τους εργαζομένους, τόσο η Επιτροπή όσο και οι εμπειρογνώμονες της πλατφόρμας πρέπει να εξασφαλίσουν την προστασία των δικαιωμάτων των καταναλωτών στο πλαίσιο των προσπάθειών τους για την απλούστευση του δικαίου της ΕΕ.

3.4 **Ψηφιακή οικονομία, νέες μορφές της οικονομίας και νέα επιχειρηματικά μοντέλα**

3.4.1 Η ψηφιακή ενιαία αγορά θα πρέπει να αποτελεί μία από τις προτεραιότητες, λαμβάνοντας υπόψη τα οφέλη που μπορούν να αναμένονται εάν μπορέσει να ολοκληρωθεί η ενιαία αγορά στον τομέα αυτό. Τα πιθανά κέρδη του ΑΕγχΠ από την ολοκλήρωση της ψηφιακής ενιαίας αγοράς υπολογίζονται σε 415 δισ. ευρώ ετησίως⁽¹⁵⁾.

⁽¹⁴⁾ ΕΕ C 230 της 14.7. 2015, σ. 66.

⁽¹⁵⁾ Μελέτη «Η μείωση των δαπανών και των εμποδίων για τις επιχειρήσεις στην ενιαία αγορά».

3.4.2 Η ΕΟΚΕ συμφωνεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι οι υφιστάμενες νομικές αβεβαιότητες στους τομείς της απασχόλησης, της οικονομίας και του καταναλωτή πρέπει να αναλυθούν και να αντιμετωπιστούν. Προσοχή στο σημείο αυτό θα πρέπει να δοθεί στη διασφάλιση των υφιστάμενων εργασιακών και κοινωνικών προτύπων και προτύπων για την προστασία των καταναλωτών, καθώς και στην εξασφάλιση αξιόπιστου νομικού πλαισίου για τις επιχειρήσεις. Δεν θα πρέπει να υπάρχουν διαφορετικοί κανόνες μεταξύ του «πλήρως ψηφιακού» κόσμου και του «μη ψηφιακού» κόσμου στην ψηφιακή ενιαία αγορά. Η Επιτροπή θα πρέπει να παρέχει τα νομικά πρότυπα που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ψηφιακή και τη μη ψηφιακή ενιαία αγορά.

3.4.3 Στη γνωμοδότησή της με τίτλο «Αδικαιολόγητος γεωγραφικός αποκλεισμός»⁽¹⁶⁾, η ΕΟΚΕ χαιρετίζει την πρόταση κανονισμού σχετικά με τον γεωγραφικό αποκλεισμό, τόσο για τις εταιρείες όσο και για τους καταναλωτές, ως απαραίτητο στοιχείο της στρατηγικής για την ψηφιακή ενιαία αγορά. Πρόκειται, όμως, για ένα μικρό βήμα που δεν είναι ικανό να αλλάξει τα δεδομένα. Η πρακτική του γεωγραφικού αποκλεισμού, δηλαδή των διακρίσεων κατά την πρόσβαση καταναλωτών σε ηλεκτρονικές υπηρεσίες για λόγους διαμονής ή της γεωγραφικής διαδικτυακής διεύθυνσης ή της εθνικότητάς τους, πρέπει να σταματήσει. Ο αναπροσανατολισμός των καταναλωτών σε τοπική ιστοσελίδα με υψηλότερες τιμές, αποτελεί επίσης διάκριση στην ενιαία αγορά. Η ΕΟΚΕ θα εξετάσει τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε το Συμβούλιο Ανταγωνιστικότητας (COMPET), τον Νοέμβριο του 2016 σχετικά με μια γενική προσέγγιση του προτεινόμενου κειμένου και υπογραμμίζει σαφώς ότι πρέπει να υπάρξει διάκριση μεταξύ διακρίσεων στην τιμολόγηση και διαφοροποίησης των τιμών.

3.4.4 Σε τομείς όπως ο γεωγραφικός αποκλεισμός, η διασυνοριακή παράδοση δεμάτων, η διασυνοριακή ασφάλιση, η άδεια εκμετάλλευσης δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και οι χρηματοπιστωτικές αγορές πρέπει να σημειωθεί ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν κατά κύριο λόγο την ευθύνη για την άρση των εμποδίων στο διασυνοριακό εμπόριο και τη διασφάλιση μια εύρυθμης λειτουργίας της αγοράς.

3.4.5 Η ελεύθερη ροή των δεδομένων απαιτεί μεγαλύτερη προστασία των προσωπικών δεδομένων και της ιδιωτικής ζωής, θέματα που θα είναι καθοριστικής σημασίας στο μέλλον, θα πρέπει δε να δοθεί προσοχή στην εκπόνηση συνεκτικής πολιτικής για τα μαζικά δεδομένα, τις υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους και το διαδίκτυο των πραγμάτων.

3.4.6 Η αυξανόμενη ψηφιοποίηση της οικονομίας αναπτύσσει νέα επιχειρηματικά μοντέλα, δημιουργεί νέες ευκαιρίες, θέτει όμως επίσης και νέες προκλήσεις. Η ΕΟΚΕ διεξήγαγε σε βάθος συζητήσεις σχετικά με το νέο αυτό φαινόμενο, επί των οποίων καταρτίστηκε μια σειρά γνωμοδοτήσεων⁽¹⁷⁾.

3.4.7 Η Επιτροπή θα πρέπει επίσης να προχωρήσει με την πρότασή της για την ενιαία ψηφιακή πύλη, ώστε το εργαλείο αυτό να καταστεί πραγματικά αποτελεσματικό.

3.4.8 Η κοινωνική και η συνεργατική επιχειρηματικότητα είναι ζωτικής σημασίας για την κοινωνική συνοχή, με στόχο τη διασφάλιση πιο αποτελεσματικής και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης στους ευρωπαίους πολίτες. Η ΕΟΚΕ ζητεί και πάλι από την Επιτροπή να θέσει σε εφαρμογή μια ολόκληρη σειρά μέτρων πολιτικού χαρακτήρα ώστε να υποστηριχθούν, να εφαρμοστούν και να κερδίσουν σε αξιοπιστία και εμπιστοσύνη, και σε επίπεδο ΕΕ και σε επίπεδο κρατών μελών, οι διάφορες μορφές και εκφάνσεις της οικονομίας του διαμοιρασμού⁽¹⁸⁾.

3.5 Η δημιουργία ενιαίας κεφαλαιαγοράς

3.5.1 Η Επιτροπή δημοσίευσε, το 2015, ένα σχέδιο δράσης ενόψει της οικοδόμησης της ένωσης κεφαλαιαγορών. Για την ΕΟΚΕ⁽¹⁹⁾, αυτή η ένωση πρέπει να έχει προτεραιότητα την οικονομική και χρηματοπιστωτική σταθερότητα στην ΕΕ και να οδηγήσει σε μια πιο ενδεδειγμένη και πιο αποτελεσματική κατανομή των κεφαλαίων, με θετικές συνέπειες τόσο για τις επενδύσεις και την ανάπτυξη όσο και για την απασχόληση και τους καταναλωτές. Η ΕΟΚΕ⁽²⁰⁾ έχει στο μεταξύ εκφράσει επίσης την ανησυχία της όσον αφορά τον χρόνο που θα απαιτηθεί μέχρι να επιτευχθεί το τελικό αποτέλεσμα, μια ανησυχία που δεν μπορεί παρά να εντείνεται υπό το φως ορισμένων εξελίξεων όπως το Brexit και άλλων που αναφέρονται προηγουμένως (βλ. σημείο 2).

3.5.2 Το σχέδιο δράσης περιλαμβάνει τουλάχιστον 33 μέτρα σε διάφορους τομείς, που πρέπει να υλοποιηθούν βραχυπρόθεσμα και μεσοπρόθεσμα, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται προτάσεις με στόχο την προώθηση των αγορών τιτλοποίησης. Πρόσθετα χρηματοδοτικά μέσα μπορούν να τεθούν κατ' αυτό τον τρόπο στη διάθεση των ΜΜΕ και των νοικοκυριών ειδικότερα. Για την ΕΟΚΕ⁽²¹⁾, αυτές οι προτάσεις καλό είναι να υλοποιηθούν βραχυπρόθεσμα, με βάση τις αρχές της ασφάλειας, της διαφάνειας και της εκτέλεσης. Με αφετηρία αυτήν τη βούληση για ασφάλεια και σταθερότητα, η ΕΟΚΕ⁽²²⁾ έχει κατ' επανάληψη γνωστοποιήσει ότι καλό θα ήταν να μελετηθεί η προβληματική των σκιωδών τραπεζών και να αποτελέσουν αυτές αντικείμενο ρύθμισης.

⁽¹⁶⁾ ΕΕ C 34 της 2.2. 2017, σ. 93.

⁽¹⁷⁾ ΕΕ C 264 της 20.07.2016, σ. 57· ΕΕ C 303 της 19.08.2016, σ. 28· ΕΕ C 303 της 19.08.2016, σ. 36· ΕΕ C 264 της 20.07.2016, σ. 86· ΕΕ C 389 της 21.10.2016, σ. 50.

⁽¹⁸⁾ ΕΕ C 303 της 19.8.2016, σ. 36.

⁽¹⁹⁾ ΕΕ C 133 της 14.4.2016, σ. 17 (σημεία 1.2, 1.3 και 1.7).

⁽²⁰⁾ ΕΕ C 133 της 14.4.2016, σ. 17 (σημείο 1.12).

⁽²¹⁾ ΕΕ C 82 της 3.3.2016, σ. 1 (σημεία 1.2, 1.6 και 1.7).

⁽²²⁾ ΕΕ C 133 της 14.4.2016, σ. 17 (σημεία 1.9 και 3.8)· ΕΕ C 251 της 31.7.2015, σ. 33 (σημείο 4.2).

3.5.3 Η νομοθεσία της ΕΕ για τις χρηματοπιστωτικές αγορές και η επιβολή της αποδείχθηκαν ανεπαρκείς για να αποφευχθούν οι κερδοσκοπικές ενέργειες, η υπερχρέωση και η ανεύθυνη ανάληψη κινδύνων, ενέργειες οι οποίες οδήγησαν στη χρηματοπιστωτική κρίση, με σοβαρές συνέπειες για το σύνολο της κοινωνίας. Η ΕΟΚΕ υπενθυμίζει στην Επιτροπή να υποβάλει πρόταση σχετικά με την υπερφόρτωση του χρέους των νοικοκυριών.

3.6 Φορολογική πολιτική

3.6.1 Όπως υποστήριζε ήδη το 2012 η ΕΟΚΕ στην έκθεσή της με τίτλο «Εμπόδια στην ευρωπαϊκή ενιαία αγορά», τα ρυθμιστικά κενά στη φορολογική πολιτική οδηγούν σε αθέμιτο ανταγωνισμό. Τα σχέδια της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για μια κοινή ενοποιημένη φορολογική βάση για τις εταιρείες είναι ευπρόσδεκτα. Η ΕΟΚΕ συγκρότησε ομάδα μελέτης για αυτό το θέμα. Για να τερματιστεί η ισοπέδωση της εταιρικής φορολογίας και να επιτευχθεί δικαιότερη φορολογική πολιτική, θα μπορούσε επίσης να επιδιωχθεί η καθιέρωση ενός ελάχιστου συντελεστή φορολογίας των επιχειρήσεων.

3.6.2 Η ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με θέματα φορολογίας μεταξύ των κρατών μελών και η λήψη νομικών μέτρων ώστε να τεθεί φραγμός στις πλέον κοινές μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την αποφυγή της καταβολής φόρου πρέπει να επικροτούνται. Ένα βασικό αίτημα στο σημείο αυτό είναι να εισαχθεί σε κάθε χώρα η υποχρέωση υποβολής εκθέσεων για τις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε διασυνοριακό επίπεδο χωρίς αύξηση του περιττού διοικητικού φόρτου.

3.6.3 Δράση θα πρέπει επίσης να αναληφθεί κατά των φορολογικών παραδείσων. Σε ακρόαση ενώπιον του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, ο Joseph Stiglitz, οικονομολόγος και κάτοχος του βραβείου Νόμπελ, απηύθυνε έκκληση για παγκόσμια δράση κατά των συστημάτων φοροδιαφυγής⁽²³⁾. Ο γάλλος ακαδημαϊκός Gabriel Zucman έχει υπολογίσει ότι χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία της τάξης των 5 800 δισ. ευρώ βρίσκονται σε φορολογικούς παραδείσους ανά τον κόσμο, το 80 % των οποίων δεν φορολογείται⁽²⁴⁾. Η Επιτροπή προτείνει πλέον τη λήψη μέτρων σε διεθνές επίπεδο για την αντιμετώπιση των φορολογικών παραδείσων.

3.6.4 Ως πρώτο βήμα, θα πρέπει να διασφαλιστεί ότι υλοποιούνται οι συμφωνίες αμοιβαίας βοήθειας και ότι πραγματοποιείται η αυτόματη ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των επιμέρους χωρών. Πρέπει να εξεταστεί το ενδεχόμενο καθιέρωσης διεθνούς δικτύου φορολογικών ελέγχων για τις πολυεθνικές εταιρείες. Στην περίπτωση μεταβιβάσεων περιουσιακών στοιχείων και κεφαλαίων προς χώρες οι οποίες κατατάσσονται στους φορολογικούς παραδείσους, η θέσπιση υποχρέωσης για τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα να αναφέρουν τις μεταβιβάσεις που διενεργούν αποτελεί ένα πιθανό σημείο εκκίνησης⁽²⁵⁾.

3.7 Υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, οδηγία για τις υπηρεσίες

3.7.1 Η ΕΟΚΕ έχει ήδη επισημάνει υφιστάμενα εμπόδια στον τομέα των υπηρεσιών στην έκθεσή της του 2012 σχετικά με τα εμπόδια στην ενιαία αγορά. Η Επιτροπή διαπίστωσε ότι πολλά κράτη μέλη δεν εκπληρώνουν την υποχρέωσή τους να ενημερώνουν τις αρχές της ΕΕ για τα ρυθμιστικά μέτρα, καθιστώντας δύσκολο για την Επιτροπή να εκτιμήσει κατά πόσον ένας νέος κανόνας είναι δικαιολογημένος και αναλογικός.

3.7.2 Η Επιτροπή, επομένως, σκοπεύει να μεταρρυθμίσει τη διαδικασία κοινοποίησης, η οποία θα πρέπει πλέον να ισχύει και για τις υπηρεσίες που σήμερα εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες. Η Επιτροπή πρέπει να μεριμνήσει προκειμένου οι προτάσεις να μην είναι σχεδιασμένες ώστε να θέτουν υπό αμφισβήτηση την κυριαρχία ή τη δημοκρατική αρχή των κρατών μελών.

3.7.3 Οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην κοινωνική οικονομία της αγοράς. Η διαθεσιμότητα υπηρεσιών στέγασης, υδροδότησης και ενέργειας, υπηρεσιών αποκομιδής αποβλήτων και αποχέτευσης, οι δημόσιες μεταφορές, η υγειονομική περίθαλψη, οι κοινωνικές υπηρεσίες, οι υπηρεσίες για τη νεολαία και την οικογένεια, τον πολιτισμό και την επικοινωνία, είναι ζωτικής σημασίας για το κοινό. Οι υπηρεσίες κοινής ωφέλειας έχουν θέση μεταξύ των κοινών αξιών της ΕΕ και διαδραματίζουν ρόλο στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής. Ο ρόλος αυτός στην προώθηση της κοινωνικής και εδαφικής συνοχής θα πρέπει να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο των «αρχών και προϋποθέσεων».

3.7.4 Σε σχέση με τη σχεδιαζόμενη μεταρρύθμιση της οδηγίας για τις υπηρεσίες, η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει το πρωτόκολλο αριθ. 26 της Συνθήκης ΕΕ σχετικά με τις υπηρεσίες κοινής ωφέλειας, το οποίο συνίσταται στην νομικά δεσμευτική ερμηνεία του άρθρου 14 της ΣΛΕΕ: Ανάλογα με την πολιτισμική, κοινωνική και γεωγραφική τους κατάσταση, οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές των κρατών μελών διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια ως προς τις υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος. Όσον αφορά αυτές τις υπηρεσίες που πρόκειται να διατεθούν σύμφωνα με τις ανάγκες των χρηστών, πρέπει να διασφαλίζεται ένα υψηλό επίπεδο ποιότητας, ασφάλειας, οικονομικής προσιτότητας και ίσης μεταχείρισης και να προωθούνται η καθολική πρόσβαση και τα δικαιώματα των χρηστών, διασφαλίζοντας ταυτόχρονα την αποτελεσματικότητα και την ορθή διαχείρισή τους.

⁽²³⁾ Βλ. αίθουσα Τύπου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αριθ. αναφοράς 20161114STO51063 της 17.11.2016.

⁽²⁴⁾ Βλ. *Steueroasen: wo der Wohlstand der Nationen versteckt wird* (Φορολογικοί παράδεισοι: εκεί όπου κρύβεται ο πλούτος των εθνών), Gabriel Zucman, 2014, Suhrkamp-Verlag.

⁽²⁵⁾ ΕΕ C 264 της 20.7. 2016, σ. 93.

3.8 Δημόσιες συμβάσεις

3.8.1 Όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις, δεν υπάρχουν στατιστικά στοιχεία ως προς το πραγματικό κόστος σε σύγκριση με τις δαπάνες που υποβάλλονται από την καλύτερη προσφορά στη διαδικασία υποβολής προσφορών. Σε πολλές περιπτώσεις, υπάρχουν σημαντικές υπερβάσεις κόστους ⁽²⁶⁾.

3.8.2 Ξανά και ξανά, νικητές αναδεικνύονται οι προσφέροντες οι οποίοι λειτουργούν με αθέμιτο τρόπο μειώνοντας το κόστος των προσφορών τους κάτω από τη δίκαιη τιμή και χρησιμοποιώντας αναξιόπιστους υπεργολάβους. Στη συνέχεια, προκύπτει συχνά κόστος παρακολούθησης το οποίο υπερβαίνει την τιμή της δεύτερης ή της τρίτης καλύτερης προσφοράς.

3.8.3 Προκειμένου να αναχαιτιστεί αυτή η τάση, απαιτείται μια σειρά μέτρων: η εισαγωγή της ηλεκτρονικής διαδικασίας σύναψης συμβάσεων θα πρέπει να δημιουργήσει δυνατότητες συλλογής στατιστικών στοιχείων, οι οποίες θα καθιστούν δυνατό τον εντοπισμό των χαμηλών προσφερόντων και θα ενθαρρύνουν όσους συμπεριφέρονται με θετικό τρόπο. Για να περιοριστεί η εν λόγω πρακτική, απαιτούνται αρκετά μέτρα: η καλύτερη τιμή προσφοράς και το επακόλουθο πραγματικό κόστος που προκύπτει πρέπει να καταγράφονται σε κεντρικό επίπεδο προκειμένου να διασφαλιστεί η διαφάνεια όσον αφορά τυχόν υπερβάσεις κόστους. Οι προσφορές που βασίζονται σε τιμές, οι οποίες δεν πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις, όπως θεσπίζονται στις αντίστοιχες εθνικές διατάξεις και πρακτικές θα πρέπει να αποκλείονται από τον διαγωνισμό, ώστε να αποφεύγεται η πιθανότητα βιαστικής μείωσης του κόστους και των προτύπων ποιότητας.

Βρυξέλλες, 25 Ιανουαρίου 2017.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Γεώργιος ΝΤΑΣΗΣ

⁽²⁶⁾ Όπως στην περίπτωση του αεροδρομίου του Βερολίνου, του έργου του αεροδρομίου Skylink της Βιέννης ή του σιδηροδρομικού σταθμού της Στουτγάρδης.